

KNAPPE PRESTATIES OP GEITENBEDRIJVEN

Een bedrijf met geiten die gemiddeld 1394 kg melk per jaar geven en een biologisch geitenbedrijf waarvan de voederkost overeenkomt met het gemiddelde van die op gangbare bedrijven. Beide bedrijven leveren een topprestatie. Ze waren het reisdoel van de jaarlijkse studiereis van Boerenbond voor geitenhouders.

– Diane Schoonhoven, landbouwconsulent Boerenbond

Cees en Anita Nooteboom houden sinds het begin van de 21ste eeuw ruim 700 geiten op de Neely-Hoeve. Omdat de eerste geitenstapel niet ziektevrij was, beslisten ze om in 2005 op een andere locatie te starten met de opfok van een nieuwe geitenstapel. Dit pakte goed uit. In 2012 bedroeg de gemiddelde melkproductie 1394 kg per geit en ondertussen hebben al 40 geiten 10.000 kg melk geproduceerd! Sinds 2009 worden de dieren driemaal per dag gemolken. Dit verhoogt volgens Cees nauwelijks de producties van de geiten. “Eigenlijk is de productie momenteel even hoog als toen we slechts tweemaal molken. Maar toen zaten we wel met een veel jongere geitenstapel. Ik neem aan dat we door de extra melkbeurt de productie wel op peil houden en dat ze anders, met de huidige oudere geiten, wel wat lager zou uitkomen. Het grote voordeel van driemaal per dag melken, is dat de conditie van de geiten goed blijft, ook bij het huidige rantsoen dat gericht is op hoogproductieve geiten. Zo bedraagt de krachtvoeropname ongeveer 70 kg per 100 l melk. Daarnaast krijgen de geiten nog stro, hooi en kuitgras gevoerd. Een geit vervet met dit rantsoen nogal snel als ze slechts tweemaal per dag wordt gemolken. Ook de uiergezondheid verbetert door geiten driemaal daags te melken. Door deze voordelen en de huidige melkprijs zijn we gemotiveerd om zo veel tijd in het melken te steken. Maar ik moet toegeven dat het bij een lage melkprijs soms wel zwaar valt.”

Grote geiten die veel gras eten

Het krachtvoer wordt aan de geiten verstrekt via een plastic voerrobot die aan een rail hangt en 9 keer per dag de stal rondgaat. De familie Nooteboom heeft beslist om geen maïs meer in het rantsoen te steken. “Maïs leidt tot veel stress,

want de kuil gaat in de zomer snel broeien. Dit levert het nodige restvoer op, wat weer extra werk met zich meebrengt. Daarnaast moet alle landwerk voor maïs door de loonwerker gebeuren, waardoor we hier zelf weinig grip op hebben.” Het veldwerk voor de 50 ha grasland werd in het verleden ook door een loonwerker gedaan, maar inmiddels werd een maaier aangeschaft. “Nu maaien we in de namid-

.....
Driemaal daags melken houdt de geiten in conditie.
.....

en laten deze analyseren, zodat we goed weten wat we voeren”, aldus Cees. In de stal valt op dat de geiten groot zijn, waardoor de voeropname en zodoende de melkproductie hoog kan zijn. Door middel van het *triple-A*-systeem wordt op het exterieur gewerkt. Om een goed fokbeleid te realiseren, wordt verder een zesweekse melkcontrole toegepast. Een deel van de oudere geiten wordt geïnsemineerd. Hiervoor tapt men van 2 eigen bokken sperma af. Jonge geiten gaan bij de bok. Per hok wordt slechts van één bok gebruik gemaakt om zeker te zijn van de afstamming van de geboren geitenlammeren. Jaarlijks worden ongeveer 150 geiten

Negenmaal per dag draait de krachtvoerrobot krachtvoer uit voor de geiten op het bedrijf van de familie Nooteboom.

dag, zodat er veel suiker in het gras zit. Een loonwerker begint toch dikwijls al in de voormiddag. Alle gemaaide gras wordt in vierkante pakken in plastic gewikkeld. Op deze manier hebben we altijd vers gras. We nummeren de pakken per snede

gedekt, zodat ongeveer 250 lammeren moeten worden opgefokt. Een deel van de bokken wordt als dekbok verkocht, want ook andere geitenhouders willen hun voordeel doen met de genetische waarde van deze hoogproductieve geitenstapel.

Gras-klaver als basis

Het biologische geitenbedrijf van Jan en Aafke Van Tilburg telt ongeveer 600 geiten. Dit bedrijf heeft ongeveer 55 ha grond. Gras-klaver is de belangrijkste teelt. Daarnaast worden enkele ha gebruikt om CCM te telen als voeder voor de geiten. Op 14 ha telen Jan en Aafke biologische uien en aardappelen. Omdat ook de vader van Jan al biologisch boerde, heeft het bedrijf 20 jaar ervaring met deze manier van produceren. Biologisch boeren kent dan ook geen geheimen meer voor de familie Van Tilburg. "Onze bodem is kalkrijk, dit is ideaal voor een goede gras-klaverteelt", vertelt Jan. "Elke 2 of 3 jaar vernieuwen we onze weiden, afhankelijk van de toegepaste teeltrotatie. We zaaïen dan 25 kg gras, ongeveer 2,5 kg witte en 3,5 kg rode klaver. Vanaf half februari tot half maart rijden we een beetje stalmest uit op deze weiden en verder nog wat rundermengmest. Met het aandeel klaver volstaat deze beperkte hoeveelheid mest om een goed ruweiwitgehalte in het gras te halen, tot wel 20%. Ik schat dat de opbrengsten van onze percelen niet onderdoen voor die van een gangbaar bedrijf. Ik verwacht dat we toch 12 ton droge stof per ha halen. Van april tot oktober gaan onze geiten op de weide. We hebben onze grond opgesplitst in een aantal grote percelen, waarop we elke dag de draad een stuk verzetten. Zodoende kunnen de geiten maximaal melk geven van het gras dat ze op de weide opnemen. 's Avonds voeren we op stal ook nog vers gras, in functie van de opname gedurende de dag. Juist als de geiten op de wei gaan, halen we hoge producties. Tussendoor maaien we onze percelen een- of tweemaal voordat de dieren terug op dezelfde weide gaan. Het maaien gebeurt in functie van het beweiden en het voeren van vers gras en niet om een voldoende hoeveelheid graskuil voor de winter te hebben. Indien we voor de winter gras te kort komen, kopen we gras-klaver bij van een biologische akkerbouwer waar wij ook de witloofwortelen aankopen."

's Ochtends krijgen de geiten op stal eigen geteelde CCM en graskuil, hooi, aangekochte tarwe en witloofwortelen bijgevoerd. Daarnaast wordt in de melkcarrusel krachtvoer verstrekt; sowieso 125 g geplette rogge of tarwe als lokmiddel. Daarnaast brok op basis van de melkproducties van de dieren. De dierherkenning gebeurt in deze 48-standscarrusel door middel van de elektronische oormerken. Ook wordt in de carrusel dagelijks de melkproductie gemeten. Met die informatie past men wekelijks de krachtvoergift aan, deze

bedraagt tot 1,25 kg per dier per dag. Dit betekent dat de dieren per melkbeurt tot ruim 600 g krachtvoer moeten opeten. Hiervoor is het noodzakelijk dat deze geiten 2 rondjes op de carrusel meedraaien. Eén van beide bedrijfsleiders melkt elke dag alleen alle geiten. Door

Een snelheid van 400 geiten per uur is dan wel nog haalbaar. In de selectiebox worden de uiers van de geiten ook gesprayd. Het celgetal lijkt sindsdien echter niet veel verbeterd. De selectiebox wordt daarnaast gebruikt om geiten die bij de bok of naar de slacht moeten, uit te

1 Het biologische geitenbedrijf van Jan en Aafke Van Tilburg telt ongeveer 600 geiten. 2 De geiten van de familie Van Tilburg grazen op de gras-klaverweiden.

middel van een camera die geplaatst is op de plek waar de dieren de carrusel kunnen verlaten, zien zij of de uiers zijn leeggemolken. Als dat niet het geval is, kan worden beslist om de dieren nog een ronde te laten meedraaien. In totaal worden alle geiten in ongeveer één uur en een kwartier gemolken.

Selectiebox

Als de geiten uit de carrusel komen, gaan ze door een selectiebox die de geiten herkent via het elektronisch oormerk. Elke 3 weken worden de geiten in de selectiebox gewogen. In dat geval kost het melken iets meer tijd omdat de geiten allemaal even moeten stilstaan in de box.

selecteren. Maar de belangrijkste reden om een selectiebox aan te schaffen, was toch om de geiten allemaal in één groep te kunnen weiden, terwijl deze dieren 's avonds na het melken in verschillende groepen worden opgesplitst: een groep met alle jonge, eerstejaarsgeiten en daarnaast een hoogproductieve en een laagproductieve groep. Zodoende worden de geiten zowel individueel in de carrusel als in de groep op productieniveau gevoerd. In combinatie met de hoge hoeveelheid melk die uit vers gras wordt gemolken, realiseert het bedrijf een voederkost die overeenkomt met de gemiddelde voederkost van een gangbaar bedrijf. Een knappe prestatie! ■